

Úvod do teorie literatury

Okruhy otázek ke zkoušce

1. Definice a součásti literární vědy

- předmět studia literární vědy: funkce informativní, estetická a formativní, úloha estetické hodnoty (Mukařovský, Warren a Wellek)
- základní disciplíny literární vědy, jejich obvyklé postupy, problémy i úskalí, postavení poetiky, její pojetí od antiky po současnost, disciplíny pomocné a jejich přínos, textologie, translologie, komparatistika, genologie

2. Literární dílo jako znak (sémiotika)

- Peircovo a Saussurovo pojetí znaku, denotace a konotace, uplatnění teorie informací, literární komunikace, role grafické úpravy textu
- informace přinášené literárním dílem, jazykový projev literární a neliterární, projev fixovaný písmem a tiskem, kontexty, do nichž se literární dílo zapojuje

3. Pojem struktury a literatura

- esencialistický a strukturalistický přístup k textu, prvek a funkce, celek a část, úroveň, strukturalismy
- text, paratext (titul, předmluva, doslov, motto aj.), intertextualita

4. Tematická výstavba (kompozice, fabule, syžet)

- motiv, téma hlavní a téma dílčí, motiv dynamický a statický, téma postavy a prostředí, charakterizace literární postavy, topos, řazení motivů - základní typy kompozice, problematika začátku a konce, syžet a fabule, rozvíjení syžetu

5. Základní perspektivy vyprávění.

- narativní perspektiva (Pouillon, Stanzel, Doležel, Genette), autorské hodnocení, typy autorského postoje ke zpracovávané látce.

6. Ztvárnění času a prostoru v literárním díle.

- čas a prostor v umění, problematika literárního času a prostoru, význam času a prostoru

7. Definice stylu a stylistická analýza.

- stylistika a rétorika, pojetí stylu
- role autorovy osobnosti
- objektivnost a subjektivnost v přístupu k literárnímu dílu

8. Změny slovního významu (figury, tropy, příznakovost)

- figury: aliterace, anafora, antiteze, apostrofa, asyndeton, gradace, onomatopoeie, paralelismus, pleonasmus, polysyndeton, řečnická odpověď, řečnická otázka, tautologie, zvukosled
- tropy: antonomasie, eufemismus, hyperbola, ironie, katachréze, litotes, metafora, metonymie, oxymoron, perifráze, personifikace, synekdocha, synestézie

9. Literární historie (koncepte, problémy periodizace), textová kritika a textologie

- periodizace, literární perioda, literární proud, směr, skupina, škola
- textová kritika, edice, autentický text, archetyp, kanonizovaný text, text poslední ruky, textové varianty, diferenční slovníček, textově-kritický a věcný aparát, komentář

10. Základní momenty (francouzské, španělské, italské, portugalské, české) literární kritiky

- literární a kritické revue
- ženevská škola, école de l'imaginaire, psychokritika, sociokritika, strukturalismus, sémiologická škola, kostnická škola, sémantika fikčních světů atd.

Součástí zkoušky je teoretická a praktická znalost

1. základních literární druhů a jejich členění, žánry: autobiografie, bajka, balada, cestopis, článek, dopis, drama (činohra), elegie, epigram, epos, exemplum, fejeton, fraška, hagiografie, idyla, knižní drama, komedie, legenda, litanie, muzikál, mystérium, novela, óda, opera, opereta, paměti, pamflet, platónský dialog, pohádka, pojednání, pověst, recenze, referát, román, romance, romaneto, scénář, sloupek, tragédie, trubadúrská poezie, žakovská poezie, žalm

2. odborných termínů jako alegorie, básnický přívlastek (epiteton), epigonská tvorba, eufonie, explicit, incipit, inverze, jazykové tabu, kakofonie, kolace, makaronismus, nepřímá řeč, přímá řeč, přirovnání, paleografie, parataxe, poetismus, polopřímá řeč, posthumní dílo, prosopografie, pseudonym, rámcování, topografie; tragično, komično, groteskno, absurdno apod.

3. u studentů FJ znalost francouzské versifikace (charakteristika francouzského verše a rýmu, typy strof, zásady správné recitace)